

Objawy dysleksji rozwojowej u dziecka w wieku przedszkolnym.

Dysleksja objawia się przede wszystkim trudnościami w czytaniu (i zwykle w pisaniu), dlatego jej pierwsze oznaki możemy dostrzec dopiero, gdy dziecko zaczyna się uczyć tych umiejętności, ale wiele wczesnych symptomów można zaobserwować na długo przed rozpoczęciem nauki. O ryzyku dysleksji można mówić już nawet w najwcześniejszym okresie życia, jednak problem ten dotyczy w największym stopniu dzieci u progu szkoły. Dlatego warto uważnie obserwować dzieci uczęszczające do przedszkola, do oddziału rocznego przygotowania przedszkolnego oraz do szkoły na etapie wczesnej edukacji. Niebagatelnym czynnikiem ryzyka dysleksji jest występowanie tego problemu w rodzinie

dziecka. Chociaż nie można jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, jakie dokładnie czynniki powodują wystąpienie dysleksji, to naukowcy są zgodni co do tego, że jest ona **zaburzeniem o podłożu neurobiologicznym**, uwarunkowanym pewnymi subtelnymi zmianami w zakresie struktury i funkcjonowania mózgu, powstającymi w okresie prenatalnym. Mają one tło genetyczne.

Czy moje dziecko jest zagrożone dysleksją?

Niepowodzenia szkolne dziecka mogą prowadzić do **wtórnych zaburzeń emocjonalnych**, dlatego tak ważna jest wczesna diagnoza i objęcie go odpowiednią opieką i wsparciem. Badania pokazują, że osoby z dysleksją korzystające z terapii rozwijają wiele bardzo korzystnych cech przydatnych w pokonywaniu trudności, takich jak: wytrwałość, wysokie kompetencje społeczne, czy motywacja.

Rodzicu – pamiętaj, że to Twoje dziecko jest najważniejsze i to TY znasz je najlepiej!

Możesz dużo zrobić w rozpoznaniu ryzyka dysleksji u Twojego dziecka i zapobiec wielu późniejszym trudnościom szkolnym. Im wcześniej zaczniemy wspomagać dziecko, tym ma ono większe szanse na sukces!

Co warto wiedzieć o dysleksji?

DYSLEKSJA to przede wszystkim trudności w czytaniu i pisaniu, ale NIE TYLKO □

- mechanizmy wywołujące dysleksję powodują także **wiele innych objawów** związanych z mową i uczeniem się;
- problemy w czytaniu i pisaniu mogą wywołać **trudności w innych przedmiotach szkolnych** – matematyce, historii, biologii czy nawet muzyce lub wychowaniu fizycznym;
- konsekwencją dysleksji mogą stać się problemy emocjonalne – lęk szkolny, zaniżona samoocena, wycofanie czy depresja; □
- dysleksja w dorosłym życiu ogranicza możliwości **wykonywania wielu zawodów** wymagających szybkiego zapamiętywania i przetwarzania informacji mówionych lub pisanych.

DYSLEKSJA to problemy pojawiające się NIE TYLKO na początku szkolnej edukacji

- jest to problem całego życia, występuje w każdym wieku, dotyczy też dorosłych; □
- jej wczesne symptomy można zauważyć już w przedszkolu (mówimy wtedy o tzw. **RYZYKU DYSLEKSJI**).

**DYSLEKSJA to trudności występujące zazwyczaj u dzieci
INTELIGENTNYCH i PRACOWITYCH oraz ZMOTYWOWANYCH □**

- **nie jest prawdą, że dysleksja to wymówka dla leniwych** – zdecydowana większość dzieci, także tych, u których później zostanie zdiagnozowana dysleksja, przychodzi do szkoły z nadzieją i radością; jest to długo wyczekiwany moment w ich życiu – wszystkie dzieci CHCĄ się uczyć, CHCĄ czytać i pisać; □
- **odrabianie pracy domowej** przez dzieci z dysleksją zajmuje zazwyczaj 2–3 razy więcej czasu niż przez rówieśników, a do tego często dochodzą zajęcia specjalistyczne i terapia – nic dziwnego, że pojawia się u nich zmęczenie, zniechęcenie czy nawet bunt; □
- **diagnozę dysleksji stawia się WYŁĄCZNIE u dzieci o prawidłowym rozwoju intelektualnym** – są to trudności specyficzne (nie da się ich wytłumaczyć jakimś oczywistym czynnikiem jak: słabe możliwości umysłowe, utrata słuchu czy przewlekła choroba).

Dysleksja ma RÓŻNE OBLICZA

Obraz trudności dziecka z dysleksją nie jest jednolity, co wynika z: □

- znacznych **różnic indywidualnych** między dziećmi w zakresie konfiguracji poszczególnych **zdolności, temperamentu i osobowości;**
- występowania **podtypów samej dysleksji** – np.: są dzieci, które czytają głośno, powoli i nie płynnie, a także takie, które czytają szybko, ale robią mnóstwo błędów; □
- **współwystępowania** zaburzeń neurorozwojowych – lubią one łączyć się w grupy, np. dysleksja i specyficzne zaburzenie językowe SLI, dysleksja z dysgrafią (trudności ruchowe utrudniające pisanie) i dyskalkulią (zaburzenia w uczeniu się matematyki).

Dysleksji NIE POKONA intensywna nauka i wielokrotne powtórki □

- osoby z dysleksją nie są w stanie (lub przychodzi im to powoli i z trudem) opanować umiejętności czytania i pisania z wykorzystaniem **typowych metod dydaktycznych;** □
- **potrzebują one:**
  - specjalnie dostosowanych metod** – pozwalających lepiej sobie radzić z trudnościami, np.: dla wielu z nich skuteczna w nauczaniu czytania jest metoda sylabowa;

- specjalistycznych zajęć**, które można nazwać **terapią**, choć u dzieci młodszych mają one raczej charakter **wspomagania rozwoju**; na etapie szkolnym oferuje się dzieciom tzw. **zajęcia korekcyjno-kompensacyjne** w szkole lub w poradni; □
- rodzice mają wiele możliwości wspierania dziecka z dysleksją lub jej ryzykiem w domu, w czasie codziennych zajęć i odrabiania lekcji.

Najlepszy nauczyciel i świetnie prowadzone lekcje

NIE WYSTARCZĄ dziecku z dysleksją □

- objawy dysleksji nie ustępują wraz z wiekiem – towarzyszą człowiekowi przez całe życie, dlatego osoba z dysleksją potrzebuje wsparcia terapeutycznego i specjalistycznych działań edukacyjnych, aby zminimalizować jej skutki w codziennym życiu; □
- dzieci z dysleksją mają **odmienne potrzeby edukacyjne** niż rówieśnicy, potrzebują:
  - metod nauczania dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb;

-pomocy specjalistów – psychologów, logopedów, pedagogów terapeutów.

DYSLEKSJA nie przekreśla perspektyw dziecka na przyszłość □

- osoby z dysleksją co prawda doświadczają wielu trudności, ale zdecydowana większość z nich z powodzeniem kończy szkoły i studia; □
- osoby z dysleksją równie często jak inne stają się wybitnymi specjalistami w wielu dziedzinach, o ile otrzymają, zwłaszcza w dzieciństwie, odpowiednie wsparcie.

Podłożem DYSLEKSJI są najczęściej deficyty językowe

W praktyce oznacza to, że dzieci z dysleksją częściej niż ich rówieśnicy mają trudności z: □

- dostrzeganiem różnic między podobnie brzmiącymi słowami, np.: **noc – moc, rok – lok**, □
- tworzeniem i rozpoznawaniem rymów, □
- odnajdywaniem głoski lub sylaby w słowie, □
- dzieleniem słowa na głoski lub na sylaby, □
- łączeniem sylab lub głosek w słowa, □
- powtarzaniem/wymawianiem trudnych słów, np.: długich; z tego powodu znacznie częściej i dłużej niż rówieśnicy przekręcają słowa, np. hirokopter, □
- zapamiętywaniem nowych słów, nazw własnych, □
- nauką wierszyków i piosenek, □
- zapamiętywaniem informacji w stałej kolejności, jak nazwy pór roku, dnia, posiłków, dni tygodnia.

DYSLEKSJA – OBJAWY – CZYTANIE □

- **Trudności można najłatwiej zauważyć w czytaniu głośnym; dziecko:**
-czyta niepewnie, w bardzo wolnym tempie, czyta sylabami lub głoskuje, a potem dopiero próbuje scalić wyraz,
-popelnia błędy – opuszcza lub dodaje litery i sylaby, czasem zgaduje. □
- Zdarza się, że u niektórych dzieci tempo czytania jest dość szybkie, ale za to pojawia się bardzo duża liczba błędów. □
- U niektórych dzieci dyslektycznych problemy dotyczą tylko czytania głośnego, czytanie ciche bywa płynne, a rozumienie jest zachowane. □
- Z wiekiem problemy z czytaniem maleją, ale pozostaje niechęć i szybkie męczenie się tą czynnością.

DYSLEKSJA – OBJAWY DODATKOWE – PISANIE □

- Trudnościom w czytaniu zwykle towarzyszą **znaczące trudności w pisaniu**, ale aby zdiagnozować dysleksję, musi pierwotnie wystąpić problem z czytaniem. □
- Trudności w pisaniu mogą oznaczać błędny zapis, niezgodny z zasadami polskiej ortografii – np.: wyrazy zawierające **Ó, RZ, H**. □
- Wbrew pozorom te trudności nie są największym problemem, częściej występuje:
-pisanie zgodne z wymową, ale niegodne z ortografią – np. **chlep, sufka, wziół, robiół** .
-opuszczanie, dodawanie lub przestawianie liter i większych części wyrazów (np.: **samlot, parsol**),
-problemy z łączeniem i dzieleniem wyrazów np.: **manowydach, wtorbie** i wiele innych.